

Міністерство освіти і науки України
Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді МОН України
Кафедра педагогіки факультету психології Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
Інститут проблем виховання НАПН України

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Директор Інституту проблем
виховання НАПН України
Іван БЕХ

(підпис)

«12» січня 2026 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Директор НЕНЦ
Володимир ВЕРБИЦЬКИЙ

(підпис)

«12» січня 2026 р.

«ПОГОДЖЕНО»

Завідувачка відділу
позашкільної освіти
Інституту проблем виховання
НАПН України
Олена ЛИТОВЧЕНКО

(підпис)

« ____ » _____ 20 ____ р.

«ПОГОДЖЕНО»

Завідувачка кафедри педагогіки
факультету психології КНУ імені
Тараса Шевченка

Алла МАРУШКЕВИЧ

(підпис)

«12» січня 2026 р.

ПРОГРАМА ОНЛАЙН-ІНТЕНСИВУ

**«Сучасні підходи до формування української національної ідентичності
в системі позашкільної освіти»**
(в рамках освітнього проєкту «Відкрита кафедра» Національного еколого-натуралістичного
центру учнівської молоді МОН України)

(09– 13 лютого 2026 р.)

Форма навчання: заочна/ онлайн-інтенсив
Загальна кількість годин - 30 год. / 1 кредит ЄКТС

ЛІЦЕНЗІЯ
серія АЕ № 270777

ОБГОВОРЕНО
на засіданні педагогічної ради
НЕНЦ
Протокол № 1 від 12 січня
2026 р.

Київ – 2026

Онлайн-інтенсив

«Сучасні підходи до формування української національної ідентичності в системі позашкільної освіти»

Мета онлайн-інтенсиву: підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників закладів позашкільної освіти щодо впровадження ефективних стратегій, методів та форм роботи, спрямованих на формування української національної ідентичності у дітей та молоді в умовах сучасних викликів.

Попередні вимоги до опанування змісту онлайн-інтенсиву: концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання

Анотація змісту онлайн-інтенсиву: у змісті онлайн-інтенсиву застосовується сукупність сучасних педагогічних технологій, форм, методів та засобів позашкільної освіти, які забезпечують ефективне формування української національної ідентичності дітей та молоді в умовах сучасних викликів; розкривається сутність феномену української національної ідентичності та теоретико-методичні засади її формування в умовах воєнного часу; акцентується увага на особистісно-орієнтованій технології, інтернет-технологіях її формування; висвітлюються особливості формування української національної ідентичності з врахуванням сучасних напрямів його забезпечення; аналізуються шляхи її утвердження в Україні та зарубіжжі (українська діаспора); значна увага приділяється взаємодії сім'ї та закладів позашкільної освіти у формуванні української національної ідентичності як пріоритетного напрямку патріотичного виховання.

Завдання онлайн-інтенсиву полягають у підвищенні рівня професійної компетентності педагогічних працівників закладів позашкільної освіти шляхом вдосконалення/набуття у процесі онлайн-інтенсиву загальних (ЗК) та фахових компетентностей (ФК) (таблиця «Перелік компетентностей»).

Перелік компетентностей.

Загальні (ЗК):

- здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина, реалізовувати свої права і обов'язки;
- здатність до системного та критичного мислення, аналізу та синтезу інформації з різних джерел;
- здатність знаходити інноваційні підходи до вирішення професійних завдань в сучасному освітньому середовищі;
- здатність приймати обґрунтовані рішення, професійно викладати та аргументувати свою позицію;
- здатність до продуктивної професійної діяльності на основі розвиненої педагогічної рефлексії відповідно до провідних ціннісно-світоглядних орієнтацій.

Фахові (ФК):

- усвідомлення цінностей української національної ідентичності, історичної пам'яті, культурної спадщини та їх значення у вихованні дітей і молоді;
- здатність інтегрувати сучасні підходи до формування національної ідентичності в освітній процес позашкільної освіти;
- уміння добирати, адаптувати та застосовувати ефективні методи, форми й технології національно-патріотичного виховання;
- здатність використовувати в освітній діяльності знання про традиції, звичаї, символіку, мову та культурні практики українського народу;
- здатність до ефективної взаємодії з вихованцями, батьками та колегами на засадах поваги до національних і громадянських цінностей;
- уміння розробляти й реалізовувати освітні та виховні проекти, спрямовані на формування української національної ідентичності;
- готовність упроваджувати сучасні, інтерактивні та творчі підходи у позашкільній освіті;
- здатність до самоаналізу власної педагогічної діяльності та постійного професійного зростання.

Цільова аудиторія: педагогічні працівники закладів освіти України, зокрема закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

СТРУКТУРА ОНЛАЙН-ІНТЕНСИВУ. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ.

№ п/п	Назва теми	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	Тема 1. Феномен української національної ідентичності. Теоретико-методичні засади формування	2	2	2
2	Тема 2. Технології формування української національної ідентичності у дітей та учнівської молоді.	2	2	2
3	Тема 3. Особливості сучасного етапу формування української національної ідентичності особистості. Сучасні напрями формування.	2	2	2
4	Тема 4. Шляхи утвердження національної ідентичності в Україні та українській діаспорі.	2	2	2
5	Тема 5. Взаємодія сім'ї та закладів позашкільної освіти в формуванні української національної ідентичності як пріоритетного напрямку патріотичного виховання	2	2	
6	Діагностика. Тестування - 2 год.			
Разом:		10	10	8

Всього – 30 год. (1 кредит)

Лекції – 10 год.

Практичні заняття – 10 год.

Самостійна робота – 8 год.

Діагностика. Тестування – 2 год.

ЗМІСТ ОНЛАЙН-ІНТЕНСИВУ

ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ

Тема I. Феномен української національної ідентичності. Теоретико-методичні засади формування (2 год.).

1.1. Витоки та джерела формування національної ідентичності особистості в сучасній Україні.

1.2. Зарубіжний досвід формування національної ідентичності особистості.

1.3. Формування української національної ідентичності в закладах позашкільної освіти України.

Література до теми I

1. Конституція України (1996). Прийнята на п'ятій сесії ВР 28 червня 1996 року. К.: Юрінком.

2. Стратегія утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року (2023). Схвалено постановою КМ України від 15 грудня. №1322. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1322-2023-p#Text>

3. Рафальський, О., Калакура, Я. Калакура, О, & Юрій, М. (2022). Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність. Я. Калакура (Ред.). Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 512 с.

4. Степико, М.Т. (2011). Українська ідентичність: феномен і засади формування. Київ: НІСД, 336 с.

5. Козловець, М. (2009). Феномен національної ідентичності: виклики глобалізації: монографія. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 558 с.

6. Журба, К.О., Бех, І.Д., Канішевська, Л.В., Корнієнко, А.В., Малиношевський, Р.В., & Рейпольська, О.Д. (2024). Виховні засади утвердження української національної ідентичності. Методичний посібник. Івано Франківськ: НАІР, 124 с.

Тема II. Технології формування української національної ідентичності у дітей та учнівської молоді (2 год.)

2.1. Особистісно-орієнтована технологія. Виховання української національної ідентичності у:

- дітей дошкільного віку;
- молодших школярів у позаурочній діяльності;
- дітей підліткового віку у позакласній роботі;
- старшокласників у процесі проєктної роботи.

2.2. Застосування тренінгів, спрямованих на утвердження української національної ідентичності дітей.

2.3. Використання інтернет-технологій у формуванні української національної ідентичності у дітей та учнівської молоді.

2.4. Медіаграмотність та протидія дезінформації як інструмент формування національної ідентичності.

Література до теми II

1. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» (2024). (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 3788-IX від 06.06.2024, ВВР, № 42, ст.258). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>
2. Бех, І.Д. (2018). Особистість на шляху до духовних цінностей: монографія. Київ –Чернівці: «Букрек», 320 с.
3. Журба, К.О., Бех, І.Д., Докукіна, О.М., Федоренко, С.В., & Шкільна, І.М. (2022). Смісловиттєві цінності сучасних підлітків в умовах євроінтеграційного поступу України: монографія. К.О. Журба (Ред.) Кропивницький: Імекс-ЛТД, 155 с.
4. Бех, І.Д., Докукіна, О.М., Федоренко, С.Д., Шкільна, І. М., & Журба, К. О. (2019). Формування в учнів основної школи національно-культурної ідентичності в контексті сучасних полікультурних впливів: посібник. Київ, 114 с.
5. Петровський, О.М., Мисик, В.С., Вітенко, І.М., Когут, О.І., Шайнюк, Ю.Ч. Сергуніна, Т.О., Janowski, A., Полянський, Ф.І., Герасимчук, Г.І., Магера, Т.В., & Стрийвус, Н.Б. (Ред.). (2021). Формування національної ідентичності українця через цінності Української Хартії вільної людини (м. Тернопіль, Україна, 28-29 жовтня 2021 року). Науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти. Тернопіль: ТОКІППО, 127 с.

Тема III. Особливості сучасного етапу формування української національної ідентичності особистості. Сучасні напрями формування (2 год.)

- 3.1. Військово-патріотичне виховання у формуванні ціннісних орієнтирів української молоді.
- 3.2. Етнопедагогічні засоби патріотичного виховання сьогодні: міфи, постфольклор, сучасний героїчний епос та ін.
- 3.3. Громадянська освіта як напрям позашкільної роботи у формуванні української національної ідентичності особистості.

Література до теми III

1. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» (2024). (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 3788-IX від 06.06.2024, ВВР, № 42, ст.258). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>
2. Бех, І.Д. (2018). Особистість на шляху до духовних цінностей: монографія. Київ -Чернівці: «Букрек», 320 с.

3. Євтух, В.Б., Марушкевич, А.А., Демяненко, Н.М., & Чепак, В.В. (2003). Етнопедагогіка. Ч.1. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 149 с.

4. Журба, К., Бех, І., Бойко, С., Євтушок, В., Гаряча, С., Канішевська, Л., Кучинська, І., Кучинський, С., Лісовець, О., Нестайко, І., Павлова, Л., Рагозіна, В., Рейпольська, О., Сеньовська, Н., Толочко, С., Федоренко, С., Шкільна, І. & Ясько, В. 2024. Утвердження української національної та громадянської ідентичності: монографія. К. Журба, О. Рейпольська (Ред.). Київ: «Компрінт». 232 с.

5. Філіпчук, Г. (2016). Національна ідентичність: культурно-освітній вимір: монографія. Чернівці: Друк Арт.

Тема IV. Шляхи утвердження національної ідентичності в Україні та українській діаспорі (2 год.)

4.1. Підготовка вчителів та батьків до формування української національної ідентичності.

4.2. Методика формування національної ідентичності у дітей шкільного віку.

4.3. Формування української національної ідентичності особистості в українській діаспорі.

4.4. Інноваційні практики з упровадження програми «Нова українська школа» у поступі до цінностей як однієї зі складових елементів національно патріотичного виховання учнів.

Література до теми IV

1. Указ Президента України «Про стратегію національно-патріотичного виховання». №286/2019 (2019). URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2862019-27025>

2. Журба, К.О., Бех, І.Д., Канішевська, Л.В., Корнієнко, А.В., Малиношевський, Р.В., & Рейпольська, О.Д. (2024). Виховні засади утвердження української національної ідентичності. Методичний посібник. Івано Франківськ: НАІР, 124 с.

3. Марушкевич, А.А. (2012). Етнокультура українських емігрантів: роль рідномовного середовища. Науковий вісник Чернівецького університету. Вип.632. Педагогіка та психологія. Чернівці: Чернівецький національний університет, с. 114-120.

4. Марушкевич, А.А. (2012). Етнотрадиції у вихованні українських емігрантів. Науковий вісник Чернівецького університету. Вип.635. Педагогіка та психологія. Чернівці: Чернівецький національний університет, с.134-141.

5. Журба, К.О., Бех, І.Д., Доукіна, О.М., Федоренко, С.В., & Шкільна, І.М. (Уклад.). (2022). Програма виховання смисложиттєвих цінностей підлітків в умовах євро інтеграційного поступу України. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 27с.

Тема V. Взаємодія сім'ї та закладів позашкільної освіти у формуванні української національної ідентичності як пріоритетного напрямку патріотичного виховання (2 год.).

5.1. Партнерська взаємодія закладів позашкільної освіти і сім'ї у формуванні національної ідентичності школярів як пріоритетного напрямку патріотичного виховання.

5.2. Підготовка педагогів закладів позашкільної освіти до формування національної ідентичності у школярів.

Література до теми V

1. Закон України «Про позашкільну освіту» № 1841-III (2000). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
2. Марушкевич, А.А., Постовий, В.Г., Алексєєнко, Т.Ф та ін. (2002). Родинна педагогіка: навчально-методичний посібник. А.А. Марушкевич (Ред.). Київ: Вид. ПАРАПАН, 216с.
3. Нагорна, Л. (2003). Поняття «національна ідентичність» і «національна ідея» в українському термінологічному просторі. Політичний менеджмент. № 2. С. 14 - 30.
4. Огієнко І. (1995). Наука про рідномовні обов'язки. Львів: «Фенікс», 46 с.
5. Журба, К., Бех, І., Бойко, С., Євтушок, В., Гаряча, С., Канішевська, Л., Кучинська, І., Кучинський, С., Лісовець, О., Нестайко, І., Павлова, Л., Рагозіна, В., Рейпольська, О., Сеньовська, Н., Толочко, С., Федоренко, С., Шкільна, І. & Ясько, В. (2024). Утвердження української національної та громадянської ідентичності: монографія. К. Журба, О. Рейпольська (Ред.). Київ: «Компрінт». 232 с.
6. Філіпчук, Г. (2016). Національна ідентичність: культурно-освітній вимір: монографія. Чернівці: Друк Арт.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичне заняття 1

Феномен української національної ідентичності. Теоретико-методичні засади формування (2 год.)

Зміст теми

Витоки та джерела формування національної ідентичності особистості в сучасній Україні.

Зарубіжний досвід формування національної ідентичності особистості.

Формування української національної ідентичності в закладах позашкільної освіти України.

Завдання:

Опрацюйте зміст теми 1 (**Тема І. Феномен української національної ідентичності. Теоретико-методичні засади формування**) та рекомендовані джерела.

Визначте та розмежуйте поняття: «*ідентичність*», «*національна ідентичність*», «*українська національна ідентичність*», «*громадянська ідентичність*», «*патріотизм*».

Проведіть експрес-аудит виховного плану вашого гуртка/закладу освіти. Визначте, на яких саме засадах (гуманістичних, демократичних, культурологічних) він базується.

Рекомендовані джерела

1. Стратегія утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року. Схвалено постановою КМ України від 15 грудня 2023 року . №1322. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1322-2023-p#Text>

2. Бех, І.Д. (2018). Особистість на шляху до духовних цінностей: монографія. Київ -Чернівці: «Букрек», 320 с.

3. Журба, К.О., Бех, І.Д., Докукіна, О.М., Федоренко, С.В., & Шкільна, І.М. (Уклад.). (2022). Програма виховання смисложиттєвих цінностей підлітків в умовах євро інтеграційного поступу України. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 27 с.

4. Журба, К., Бех, І., Бойко, С., Євтушок, В., Гаряча, С., Канішевська, Л., Кучинська, І., Кучинський, С., Лісовець, О., Нестайко, І., Павлова, Л., Рагозіна, В., Рейпольська, О., Сеньовська, Н., Толочко, С., Федоренко, С., Шкільна, І. & Ясько, В. (2024). Утвердження української національної та громадянської ідентичності: монографія. К. Журба, О. Рейпольська (Ред.). Київ: «Компрінт». 232 с.

Практичне заняття 2

Технології формування української національної ідентичності у дітей та учнівської молоді (2 год.)

Зміст теми

Особистісно-орієнтована технологія. Виховання української національної ідентичності у:

- дітей дошкільного віку;
- молодших школярів у позаурочній діяльності;
- дітей підліткового віку у позакласній роботі;
- старшокласників у процесі проєктної роботи.

Застування тренінгів, спрямованих на утвердження української національної ідентичності дітей.

Використання інтернет-технологій у формуванні української національної ідентичності у дітей та учнівської молоді.

Медіаграмотність та протидія дезінформації як інструмент формування національної ідентичності.

Завдання:

Опрацювати зміст теми 2 (**Тема II. Технології формування української національної ідентичності у дітей та учнівської молоді**) та рекомендовані джерела.

Розробіть проєктну сітку заходів для однієї обраної теми (наприклад, «Українське козацтво», «Державні символи» або «Рідний край» тощо), адаптувавши її під різні вікові категорії, використовуючи принципи особистісно орієнтованого підходу.

Алгоритм виконання:

1. Оберіть наскрізну тему, яка актуальна для вашого закладу освіти чи гуртка.

2. Заповніть порівняльну матрицю, запропонувавши для кожного вікового етапу відповідну технологію:

- для дошкільнят: ігрова технологія (наприклад, рольова гра або казка-терапія);
- для молодших школярів: технологія колективних творчих справ (КТС);
- для підлітків: інтерактивна технологія (дискусійний клуб, квест-кімната або дебати);
- для старшокласників: технологія соціального проєктування (створення реального продукту чи акції).

3. Обґрунтуйте, як у кожному випадку враховуються потреби дитини (особистісно орієнтований аспект): на що робиться акцент - на емоції, пізнання чи дію?

Вікова категорія	Форма/Технологія	Чому це особистісно орієнтовано?
Дошкільний вік		
Молодший шкільний вік		
...		

Рекомендовані джерела

1. Бех, І.Д. (2018). Особистість на шляху до духовних цінностей: монографія. Київ –Чернівці: «Букрек», 320 с.
2. Бойко, С., Палагнюк, Ю.В., Костєва, Т.Б., Соловійова, А.С. та ін (2021). Залучення учнівської молоді до розвитку громадянського суспільства у рамках проведення педагогічних експериментів усеукраїнського рівня. Участь молоді у розвитку громадянського суспільства в Україні: колективна монографія. Ю.В.Палагнюк, доц. О.Л. Файчук (Ред.). Миколаїв: Іліон, с.198–241.
3. Журба, К., Бех, І., Бойко, С., Євтушок, В., Гаряча, С., Канішевська, Л., Кучинська, І., Кучинський, С., Лісовець, О., Нестайко, І., Павлова, Л., Рагозіна, В., Рейпольська, О., Сеньовська, Н., Толочко, С., Федоренко, С., Шкільна, І. & Ясько, В. (2024). Утвердження української національної та громадянської ідентичності: монографія. К. Журба, О. Рейпольська (Ред.). Київ: «Компрінт». 232 с.
4. Філіпчук, Г. (2016). Національна ідентичність: культурно-освітній вимір: монографія. Чернівці: Друк Арт.

Практичне заняття 3

Особливості сучасного етапу формування української національної ідентичності особистості.

Сучасні напрями формування (2 год.)

Зміст теми

Військово-патріотичне виховання у формуванні ціннісних орієнтирів української молоді.

Етнопедагогічні засоби патріотичного виховання сьогодні: міфи, постфольклор, сучасний героїчний епос та ін.

Громадянська освіта як напрям позашкільної роботи у формуванні української національної ідентичності особистості.

Завдання:

Опрацювати зміст теми 3 (Тема III. Особливості сучасного етапу формування української національної ідентичності особистості. Сучасні напрями формування) та рекомендовані джерела.

Напишіть коротке есе-роздум (до двох сторінок) або створіть порівняльну схему на тему: «Які військово-патріотичні цінності мають бути закладені в позашкіллі, щоб стати фундаментом для формування української національної ідентичності?»

Рекомендовані джерела

1. Бех, І.Д. (2018). Особистість на шляху до духовних цінностей: монографія. Київ – Чернівці: «Букрек», 320 с.
2. Журба, К.О., Бех, І.Д., Канішевська, Л.В., Корнієнко, А.В., Малиношевський, Р.В., & Рейпольська, О.Д (2024). Виховні засади утвердження української національної ідентичності. Методичний посібник / [..]. Івано Франківськ: НАІР, 124 с.
3. Журба, К.О., Бех, І.Д., Докукіна, О.М., Федоренко, С.В., & Шкільна, І.М. (2019). Національно- культурна ідентичність у становленні підлітка: монографія. Київ, 150 с.
4. Філіпчук, Г. (2016). Національна ідентичність: культурно-освітній вимір: монографія. Чернівці: Друк Арт.

Практичне заняття 4

Шляхи утвердження національної ідентичності в Україні та українській діаспорі (2 год.)

Зміст теми

Підготовка вчителів та батьків до формування української національної ідентичності.

Методика формування національної ідентичності у дітей шкільного віку.

Формування української національної ідентичності особистості в українській діаспорі.

Інноваційні практики з упровадження програми «Нова українська школа» у поступі до цінностей як однієї зі складових елементів національно патріотичного виховання учнів.

Завдання:

Опрацювати зміст теми 4 (**Тема IV. Шляхи утвердження національної ідентичності в Україні та українській діаспорі**) та рекомендовані джерела.

Складіть технологічну карту позашкільного виховного заняття для школярів, використовуючи одну з сучасних методик (наприклад, сторітелінг, метод «живої історії» або віртуальну екскурсію), де обов'язковим елементом буде включення рефлексії, коли дитина має не просто отримати інформацію, а висловити своє ставлення («Що це означає особисто для мене?»).

Рекомендовані джерела

1. Журба, К.О., Бех, І.Д., Канішевська, Л.В., Корнієнко, А.В.,

Малиношевський, Р.В., & Рейпольська, О.Д (2024). Виховні засади утвердження української національної ідентичності. Методичний посібник. Івано Франківськ: НАІР, 124 с.

2. Марушкевич, А.А. (2012). Етнокультура українських емігрантів: роль рідномовного середовища. Науковий вісник Чернівецького університету. Вип.632. Педагогіка та психологія. Чернівці: Чернівецький національний університет, с. 114-120.

3. Марушкевич, А.А. (2012). Етнотрадиції у вихованні українських емігрантів. Науковий вісник Чернівецького університету. Вип.635. Педагогіка та психологія. Чернівці: Чернівецький національний університет, с.134-141.

4. Журба, К.О., Бех І.Д., Доукіна, О.М., Федоренко, С.В., & Шкільна, І.М. (Укл.). (2022). Програма виховання смисложиттєвих цінностей підлітків в умовах євро інтеграційного поступу України. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 27 с.

Практичне заняття 5

Взаємодія сім'ї та закладів позашкільної освіти у формуванні української національної ідентичності як пріоритетного напрямку патріотичного виховання (2 год.)

Зміст теми

Партнерська взаємодія закладів позашкільної освіти і сім'ї у формуванні національної ідентичності школярів як пріоритетного напрямку патріотичного виховання.

Підготовка педагогів закладів позашкільної освіти до формування національної ідентичності у школярів.

Завдання:

Опрацювати зміст теми 5 (**Тема V. Взаємодія сім'ї та закладів позашкільної освіти у формуванні української національної ідентичності як пріоритетного напрямку патріотичного виховання**) та рекомендовані літературні джерела.

Оскільки позашкільна освіта часто є сполучною ланкою між формальним навчанням (школою) та приватним життям (сім'єю), завдання спрямовані на розвиток навичок комунікації та партнерства.

Практичне завдання: «Проектування моделі трикутник партнерства»

Мета: Розробити стратегію взаємодії, де школа (позашкільний заклад), сім'я та дитина працюють як єдине ціле для формування національної самосвідомості.

Блок 1. Кейс-менеджмент: «Подолання ціннісного розриву» (робота з п. 5.1)

Уявіть ситуацію: заклад позашкільної освіти активно впроваджує національно-патріотичний контент, але вдома дитина стикається з іншим

інформаційним полем (наприклад, перегляд російськомовного контенту або байдужість батьків до національних свят).

- Завдання: запропонуйте 3 м'яких інструменти «педагогіки партнерства», які допоможуть залучити сім'ю до спільного ціннісного поля без конфліктів.

- Приклади інструментів: родинний квест «Дерево мого роду», спільний волонтерський проєкт «Паунок для захисника», створення сімейного медіа-архіву традицій.

Блок 2. Розробка пам'ятки «Поради батькам»

- Завдання: створіть короткий інформаційний буклет або пост для соцмереж закладу (5-7 пунктів) на тему: «Як утверджувати українську національну ідентичність у повсякденному житті сім'ї».

- Порада: Уникайте гасел. Пишіть про прості речі: відвідування музеїв, перегляд українського кіно, використання української мови в іграх, знайомство з історією свого міста/села.

Форма подачі результатів: завдання може бути представлене у вигляді презентації-проєкту або методичного кейса, який педагог зможе використати на найближчих зборах чи педраді.

Критерії оцінювання:

- Партнерський стиль: орієнтація на співпрацю, а не на повчання батьків.

- Реалістичність: можливість реалізації запропонованих заходів у сучасних умовах (дистанційне навчання, тривоги тощо).

- Креативність: використання сучасних форматів взаємодії.

Рекомендовані джерела

1. Бойко, С. (2022). Виховання національно свідомої особистості в умовах російсько-української війни (на основі застосування нових експериментальних технологій в освітній сфері України). *Проблеми освіти*. Вип.1 (96). С. 223-235.

2. Журба, К.О., Бех І.Д., Доукіна, О.М., Федоренко, С.В., & Шкільна, І.М. (Укл.). (2022). Програма виховання смисложиттєвих цінностей підлітків в умовах євро інтеграційного поступу України. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 27 с.

3. Журба, К.О., Бех, І.Д., Доукіна, О.М., Федоренко, С.В., & Шкільна, І.М. (2022). Смисложиттєві цінності сучасних підлітків в умовах євроінтеграційного поступу України: монографія. К.О. Журба (Ред.), Кропивницький: Імекс-ЛТД, 155 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732092>

4. Філіпчук Г. (2016). Національна ідентичність: культурно-освітній вимір: монографія. Чернівці, Друк Арт.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ДО ОНЛАЙН-ІНТЕНСИВУ

Основні

1. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» (2024). (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 3788-IX від 06.06.2024, ВВР, № 42, ст.258). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>
2. Стратегія утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року (2023). Схвалено постановою КМ України від 15 грудня. №1322. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1322-2023-п#Text>
3. Указ Президента України «Про стратегію національно-патріотичного виховання». №286/2019 (2019). URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2862019-27025>
4. Бех, І.Д. (2018). Особистість на шляху до духовних цінностей: монографія. Київ –Чернівці: «Букрек», 320 с.
5. Бех, І.Д., Докукіна, О.М., Федоренко, С.Д., Шкільна, І. М., & Журба, К. О. (2019). Формування в учнів основної школи національно-культурної ідентичності в контексті сучасних полікультурних впливів: посібник. Київ, 114 с.
6. Євтух, В.Б., Марушкевич, А.А., Демяненко, Н.М., & Чепак, В.В. (2003). Етнопедагогіка. Навчальний посібник. Ч.1. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 149 с.
7. Журба, К.О., Бех, І.Д., Канішевська, Л.В., Корнієнко, А.В., Малиношевський, Р.В., & Рейпольська, О.Д. (2024). Виховні засади утвердження української національної ідентичності. Методичний посібник. Івано Франківськ: НАІР, 124 с.
8. Козловець, М. (2009). Феномен національної ідентичності: виклики глобалізації: монографія. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 558 с.
9. Огієнко І. (1995). Наука про рідномовні обов'язки. Львів: «Фенікс», 46 с.
10. Рафальський, О., Калакура, Я. Калакура, О, & Юрій, М. (2022). Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність. Я. Калакура (Ред.). Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 512 с.

Додаткові

1. Конституція України (1996). Прийнята на п'ятій сесії ВР 28 червня 1996 року. К.: Юрінком.
2. Закон України «Про позашкільну освіту» № 1841-III (2000). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
3. Бойко, С. (2022). Виховання національно свідомої особистості в умовах російсько- української війни (на основі застосування нових експериментальних технологій в освітній сфері України). *Проблеми освіти*. Вип.1 (96). С. 223-235.

4. Бойко, С., Палагнюк, Ю.В., Костєва, Т.Б., Соловійова, А.С. та ін (2021). Залучення учнівської молоді до розвитку громадянського суспільства у рамках проведення педагогічних експериментів усеукраїнського рівня. Участь молоді у розвитку громадянського суспільства в Україні: колективна монографія. Ю.В.Палагнюк, доц. О.Л. Файчук (Ред.). Миколаїв: Іліон, с.198–241.
5. Журба, К., Бех, І., Бойко, С., Євтушок, В., Гаряча, С., Канішевська, Л., Кучинська, І., Кучинський, С., Лісовець, О., Нестайко, І., Павлова, Л., Рагозіна, В., Рейпольська, О., Сеньовська, Н., Толочко, С., Федоренко, С., Шкільна, І. & Ясько, В. 2024. Утвердження української національної та громадянської ідентичності: монографія. К. Журба, О. Рейпольська (Ред.). Київ: «Компрінт». 232 с.
6. Журба, К.О., Бех І.Д., Докукіна, О.М., Федоренко, С.В., & Шкільна, І.М. (Укл.). (2022). Програма виховання смисложиттєвих цінностей підлітків в умовах євро інтеграційного поступу України. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 27 с.
7. Журба, К.О., Бех, І.Д., Докукіна, О.М., Федоренко, С.В., & Шкільна, І.М. (2022). Смисложиттєві цінності сучасних підлітків в умовах євроінтеграційного поступу України: монографія. К.О. Журба (Ред.) Кропивницький: Імекс-ЛТД, 155 с.
8. Марушкевич, А.А. (2012). Етнокультура українських емігрантів: роль рідномовного середовища. Науковий вісник Чернівецького університету. Вип.632. Педагогіка та психологія. Чернівці: Чернівецький національний університет, с. 114-120.
9. Марушкевич, А.А. (2012). Етнотрадиції у вихованні українських емігрантів. Науковий вісник Чернівецького університету. Вип.635. Педагогіка та психологія. Чернівці: Чернівецький національний університет, с.134-141.
10. Марушкевич, А.А., Постовий, В.Г., Алексеєнко, Т.Ф та ін. (2002). Родинна педагогіка: навчально-методичний посібник. А.А. Марушкевич (Ред.). Київ: Вид. ПАРАПАН, 216с.
11. Нагорна, Л. (2003). Поняття «національна ідентичність» і «національна ідея» в українському термінологічному просторі. Політичний менеджмент. № 2. С. 14–30.
12. Петровський, О.М., Мисик, В.С., Вітенко, І.М., Когут, О.І., Шайнюк, Ю.Ч. Сергуніна, Т.О., Janowski, A., Полянський, Ф.І., Герасимчук, Г.І., Магера, Т.В., & Стрийвус, Н.Б. (Ред.). (2021). Формування національної ідентичності українця через цінності Української Хартії вільної людини (м. Тернопіль, Україна, 28-29 жовтня 2021 року). Науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти. Тернопіль: ТОКІППО, 127 с.
13. Степико, М.Т. (2011). Українська ідентичність: феномен і засади формування. Київ: НІСД, 336 с.
14. Філіпчук Г. (2016). Національна ідентичність: культурно-освітній вимір: монографія. Чернівці, Друк Арт.